

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پاسفنامه مدارس قم

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

پایه :	۴	موضوع :	اصول ۱
تاریخ :	۸۹/۳/۱۸	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: الموجز، از «المقصد الخامس» تا آخر کتاب

یک سؤال تشریحی اختیاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره داده نمی‌شود - تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره دارد

تستی:

۱. إذا تحقق كَلَى الإنسان في الدار في ضمن فرد كزید ثم علم بخروجه من الدار قطعاً ولكن يحتمل مصاحبة عمرو معه عند ما كان زید فی الدار أو دخوله فيها مقارناً مع خروجه» استصحاب جاری می‌گردد. د ۲۱۵ (ع: ۱: د: ۲)
 - أ. فرد ☐
 - ب. كَلَى نوع اوّل ☐
 - ج. كَلَى نوع دوم ☐
 - د. كَلَى نوع سوم ☒
۲. على رأى المصنّف، إنّ آية «وما كان المؤمنون لينفروا كافة فلولا نفر من كلّ فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين...»، بصدد بيان أ ۱۶۵
 - أ. أنّه لا يمكن نفر القوم برمتهم ☒
 - ب. بيان كيفية الإنذار ☐
 - ج. أنّ الواجب أن يكون الإنذار إجماعياً ☐
 - د. أنّ الواجب أن يكون الإنذار فردياً ☐
۳. کدام گزینه غلط است؟ د ۱۸۱
 - أ. إذا شكّ المكلف أنّه حلف على الفعل أو الترك فيجری التخيير ☐
 - ب. إذا كان الشك في أصل التكليف يجرى البرائة في الشبهة الحكمية والموضوعية عند الأصوليين مطلقاً ☐
 - ج. إذا كان الشبهة وجوبية لا يجب الاحتياط إجماعاً ☐
 - د. إذا كان للمشكوك حالة سابقة فيجرى الاستصحاب مطلقاً ☒
۴. کدام گزینه از ویژگی‌های قطع نیست؟ د ۱۳۵ (ع: ۱: د: ۲)
 - أ. كاشفية القطع عن الواقع ولو عند القاطع ☐
 - ب. معذرية القطع المخالف للواقع ☐
 - ج. منجزية القطع عند الإصابة للحكم الواقعي ☐
 - د. منجزية القطع ولو عند عدم الإصابة للحكم الواقعي ☒

تشریحی:

۱. مقدمات حکمت را بنویسید. ۱۲۵ (ع: ۱: د: ۲)
 ۱. كون المتكلم في مقام بيان تمام مراده لا في مقام الإهمال ولا الإجمال.
 ۲. انتفاء ما يوجب التقييد. ۳. انتفاء القدر المتيقن في مقام التخاطب.
۲. آیا شارع می‌تواند ظنّ ظنّان را غير معتبر بدانند؟ چرا؟ ۱۴۲ (ع: ۱: د: ۲)

يمكن للشارع سلب الاعتبار عنه، لأنّ حجّية الظنّ ليست ذاتية له، وإنّما هي باعتبار الشارع (وجعله إياه حجّة في مجال الطاعة والمعصية وعليه يصحّ له نهى الظنّان عن العمل بظنّه من غير فرق بين كونه طريقياً أو موضوعياً).
۳. چهار موردی را که برای فهم آنها باید به عرف رجوع کرد، نام ببرید. ۱۵۰ (ع: ۱: د: ۲)
 ۱. استكشاف الجواز تكليفاً أو وضعاً. ۲. الرجوع إلى العرف في تبين المفاهيم. ۳. الرجوع إلى العرف في تشخيص المصاديق.
 ۴. الأعراف الخاصة.

* قال سبحانه «إن جاءكم فاسق بنبأ فتبينوا أن تصيبوا قوماً بجهالة فتصبحوا على ما فعلتم نادمين» قوله: «أن تصيبوا قوماً بجهالة» علة للتثبت. ۱۶۲

۴. أ. المقصود از «أن تصيبوا...» را بنویسید. ب. از طریق مفهوم شرط آیه، حجّیت خبر واحد عادل را تبیین نمایید. (ع: ۲: د: ۴)
أ. المقصود خشية أن تصيبوا قوماً بجهالة أو لئلا تصيبوا قوماً بجهالة.

ب. منطق: نبأ الفاسق (موضوع) تبينه واجب (مشروط) إن جاء به (شرط). مفهوم مخالف: نبأ الفاسق (موضوع) لا يجب التبين عنه (عدم مشروط) إن لم يجيء به (عدم شرط). طبق مفهوم، در صورت عدم مجيء فاسق، تبين از خبر واجب نیست و عدم مجيء دو مصداق دارد: ۱. عدم مجيء فاسق و عادل (عدم نبأ)؛ ۲. مجيء عادل (نبأ عادل) پس نبأ عادل بدون تبين پذیرفته است.

* إن اتفاق الأمة مع كثرة اختلافهم في أكثر المسائل يُعرب عن أن الاتفاق كان مستنداً إلى دليل قطعي لا عن اختراع للرأى من تلقاء أنفسهم.

۵. عبارت فوق را توضیح دهید. ۱۷۲ (ع: ۲: د: ۳)

عبارت در صدد بیان حجّیت اجماع است به این صورت که: اجماع امت (و به عبارتی همه فقها) در مسأله‌ای - با اینکه علما در اکثر مسائل با یکدیگر اختلاف نظر دارند - کاشف از این است که دلیلی قطعی در بین بوده است (و به ما نرسیده) نه اینکه بدون استناد به دلیل قطعی فتوا داده باشند (زیرا اولاً علما عالمانه و مستند سخن می‌گویند و ثانیاً فقها (از امامیه) اهل تقوی بوده‌اند و بی دلیل به شارع نسبتی نمی‌داده‌اند).

۶. استدلال به عقل را که یکی از ادله اخباریین بر وجوب احتیاط در شبهه حکمیه تحریمیه است، توضیح دهید. ۱۹۱ (ع: ۲: د: ۲)
نعلم إجمالاً (قبل مراجعة الأدلة) بوجود محرّمات كثيرة في الشريعة التي يجب الخروج عن عهدها، وبعد مراجعة الأدلة نقف على وجود محرّمات في الشريعة بينها الكتاب والسنة ولكن نحتمل وجود محرّمات أخرى بينها الشارع ولم تصل إلينا، فمقتضى منجزية العلم الإجمالي هو الاجتناب عن كلّ ما نحتمل حرّمته إذا لم يكن هناك دليل على حلّيته، حتى نعلم بالخروج عن عهدة التكليف القطعي.

۷. ارکان استصحاب را نام ببرید. ۲۰۸ (ع: ۲: د: ۱)

۱. اليقين بالحالة السابقة والشك في بقاءه. ۲. اجتماع اليقين والشك في زمان واحد عند المستصحب. ۳. تعدد زمان المتيقن والمشكوك. ۴. سبق زمان المتيقن على زمان المشكوك. ۵. وحدة متعلّق اليقين والشك.

۸. أ. مرجّحات خبری را نام ببرید. ب. مصنّف کدام یک از آنها را پذیرفت؟ ۲۳۰ (ع: ۱: د: ۲)

أ. ۱. الترجيح بصفات الراوى. ۲. الترجيح بالشهرة العملية. ۳. الترجيح بموافقة الكتاب. ۴. الترجيح بمخالفة العامة.

ب. مصنف مورد سوم و چهارم را پذیرفته است. (توجه: مصنف مرجح اول را به طور قطعی رد کرده است اما مرجح دوم را مسکوت عنه گذاشته است).

* وجه دلالة صحيحة زارة الأولى على حجّية الاستصحاب: أن المورد وإن كان هو الوضوء لكن قوله: "ولا تنقض اليقين أبداً بالشك الى آخره" ظاهر في أنه قضية كلية طبقت على مورد الوضوء وأنّ اللام في قوله "اليقين" لام الجنس لا العهد، ويدلّ على هذا أنّ التعليل بأمر ارتكازي، وهو عدم نقض مطلق اليقين بالشك. ۲۱۰

۹. دلیل بر حجّیت استصحاب در همه ابواب فقه را بیان کنید.

قول امام(ع) که فرموده «لا تنقض اليقين بالشك» تا آخر روایت ظاهر در این است که این فراز یک قضیه کلی است که به مناسبت سؤال بر مورد وضو تطبیق داده شده. و لام در «اليقين» لام جنس است و شامل هر نوع یقینی می‌شود خواه یقین در باب وضو خواه یقین در غیر باب وضو و تعلیل به امر ارتکازی هم شاهد بر حجّیت استصحاب در همه ابواب است.